

ste Andragende, som blev indsendt i Efteraaret og var underskrevet af 3 Landboforeninger og 3 Sogneraadforeninger, blev samtidig indbragt i Rigsdagens begge Afdelinger, og det er dette Andragende, jeg gerne vilde henstille til Trafikministeren at tage under den allernøjeste Overvejelse. Jeg tør forsikre, at Forholdene deroppe ved det Sundsted ere saa daarlige, at jeg knap kan tænke mig, at der er Mage dertil noget andet Sted her i Landet. Jeg har en Gang tidligere omtalt Forholdene oppe ved dette Sundsted, og jeg haaber, det skal blive sidste Gang, jeg faar Anledning dertil. Vel er jeg enig med Finansministeren og saa godt som alle Medlemmer, der have haft Ordet, i at vi alle sammen ville spare, men dette lille Færgested maa vi absolut have gjort i Stand, saa meget mere som vi have ventet i over 30 Aar, og Redskaberne, ja, jeg tror ikke, jeg siger for meget, naar jeg siger, at de ere bundraadne.

Jeg skal tillade mig at give en kort Fremstilling af Forholdene deroppe. Saa vidt jeg har kunnet skønne, har Færgestedet saa godt som fra Arilds Tid af tilhørt Kronen, idet det ved Dokument, udfærdiget under 16de Maj 1685, blev overdraget Ejeren af Højrisovre paa Mors, og i Overdragelsesdokumentet fik han ikke alene Eneret, Bevilling eller Monopol, hvad man vil kalde det, til at færge fra den ene Side af Sundstedet til den anden, men det forbydes samtidig alle andre at sætte nogen eller noget over fra den ene Side af Fjorden til den anden i en Mils Afstand til hver Side af Sundet. Det er jo altsaa et fuldstændigt Monopol. Jeg skal saa gaa tilbage til for godt 30 Aar siden i Slutningen af Tresserne. Da kom der til den daværende Regering adskillige Klager deroppe fra, altsaa fra Beboerne af Salling, Mors og Thy. Det var særlig Landboerne, Landbruget, som klagede meget stærkt. Dette foranledigede, at der blev nedsat en Kommission. Kommissionen kom til det Resultat, at den allerstørste Del af Klagerne var velgrundet, men samtidig udtalte den i sin Betænkning, at det var umuligt under de daværende Forhold at faa Forholdet forbedret. Færgestedet ejedes af Ejeren af Højris, og han opfyldte de Betingelser, som Monopolet paalagde ham. Kommissionen tilraadede at købe Monopolet, den fik Fuldmagt dertil og indledede Underhandlinger med Ejeren. Jeg skal her bemærke, at Ejeren samtidig ejede et andet Sundsted, nemlig Sallingsund, og Handelen kom da

til at gælde begge disse. Ejeren forlangte 31,500 Rdlr., medens Kommissionen kom til det Resultat, at 25,000 Rdlr. kunde være en passende Betaling. Der blev saa ikke noget ud af Handelen. Dette gav Stødet til, at Finansministeren i Landstinget i Samlingen 1870—71 forelagde et Lovforslag om Ekspropriation af Sundstederne. Ministeren udtalte ved Forslagets Forelæggelse, at han længe havde vidst, at Forholdene ved det Sundsted vare meget utidssvarende og lagde Hindringer i Vejen for Samfærdslen, ikke alene for Mors, Thy og Salling, men ogsaa for det øvrige Land; og i de Bemærkninger, som ledsagede Forslaget, oplyste han, at i de senere Aar var Kommunikationerne, Samfærdselsvejene i det øvrige Land blevne ganske betydelig forbedrede, og han mente derfor, at Lovgivningsmagten burde vedtage Lovforslaget, for at Beboerne der ved det Sundsted kunde faa noget godt af den Forbedring, der saa absolut maatte følge efter. Lovforslaget blev vedtaget og ophøjet til Lov af 21de Januar 1871, og Ekspropriation fandt Sted derefter.

Nu skulde man jo synes, naar det blev eksproprieret under den bestemte Forudsætning, at Forholdene skulde forbedres noget ganske betydeligt, at dette saa ogsaa skete, og der er jo ingen, der tør eller kan nægte, at i de 30 Aar siden den Tid ere Samfærdselsvejene, Kommunikationerne her i Danmark blevne væsentlig forandrede og forbedrede. Men endnu den Dag i Dag ere Forholdene deroppe akkurat de samme, som de vare før Ekspropriationen. Og for 30 Aar siden vare de — jeg tror ikke, jeg siger for meget, naar jeg siger, at de vare akkurat de samme som for 200 Aar siden. Ergo ere Forholdene den Dag i Dag, som de vare for ca. 300 Aar siden; og jeg tror nok, den ærede Minister vil give mig fuldstændig Ret i, at det er ikke for hastigt at faa det gjort i Stand nu, naar det var saa paatrængende for over 30 Aar siden. Men Overfarten der sker ogsaa paa en noget ejendommelig Maade, nemlig ved Pramme, og ned i disse Prammerulles Vognen, og jeg havde nær sagt Heste og Mennesker rulles med, de komme, jeg kan godt sige ned i en Klynge, og der er kun en eneste Undtagelse, nemlig Kusken, som skal holde ved Hestene, han skal staa oppe paa Kanten af Prammen, og dersom Hestene saa blive lidt urolige, naar de komme ud paa Fjorden, sker det ikke sjældent, at baade Kusk og Heste faa et ufrivilligt Bad derude, og maa jo enhver